Православието на кръстопът

Защо е необходимо да бъде свикан Всеправославен събор?

Валентин Велчев

Украинският църковен разкол

В началото на 2019 г. си позволих да напиша отворено писмо до патриарх Неофит с молба Българската православна църква да поеме инициативата за свикването на **Всеправославен събор** за разрешаването на възникналите проблеми с украинския църковен разкол.**[1]**

Аз и до ден днешен смятам, че честта и моралната отговорност за свикването на такъв Събор се пада на Българската православна църква и нейния Св. Синод. На първо място, защото случващото се в Украйна е аналогично и повтаря в огромна степен разкола в БПЦ през 90-те години на XX век, който бе инспириран и подкрепян от тогавашната „демократична власт“, също дълбоко свързана със Съединените щати. За да бъде преодолян разколът през 1998 г. в София бе свикан Всеправославен събор, на който Истанбулският патриарх Вартоломей се постави в услуга на политиците, като настояваше за оставката на патриарх Максим, на чието място да застане разколникът митр. Пимен (Неврокопски). Българските архиереи обаче му възразиха енергично и безкомпромисно, благодарение на което представителите на Поместните православни църкви взеха решение за утвърждаването на каноничната БПЦ-БП и на нейния законно избран предстоятел патриарх Максим.**[2]**

Нека да припомня, че веднага след преминаването на властта в ръцете на евроатлантическата върхушка в Украйна (2014), **каноничната Украинска православна църква (УПЦ)** беше подложена на ожесточени репресии както чрез приемането на дискриминиращи закони, така и по отношение на абсолютния произвол на неонацистките групировки и религиозните разколници.

Свещениците и миряните и до настоящия момент са брутално малтретирани (а понякога и убивани!), храмовете и манастирите – оскверняване и разрушавани, а църковното имущество – разграбвано.

През 2017-18 г. по проект на украинското правителство и лично на президента Порошенко, с изричната подкрепа на Джо Байдън (по това време вицепрезидент на САЩ), стартира инициатива за учредяването на нова „автокефална църква на Украйна“. За да бъде реализирана тази изцяло политическа поръчка, се прибегна до услугите на Истанбулския патриарх Вартоломей (Архондонис), ползващ се с широка протекция от страна на ултралибералните политици в Съединените щати. На 5 януари 2019 г. патриарх Вартоломей подписа „томос“ за автокефалия на новосформираната т. нар. „Православна църква на Украйна“ (ПЦУ), който на 6 януари официалното бе връчен на нейния „предстоятел митрополит Епифаний“.

Този кощунствен акт през изтеклите няколко години доведе до неимоверна ескалация на терора към каноничната УПЦ, като в резултат на кървавите гонения от нея са отнети и незаконно пререгистрирани хиляди храмове, а на енориите насилствено е променяна църковната юрисдикция. Ето какво се казва в **„Апела на Украинската православна църква към международните правни организации“**:

„… действията по създаване на новото религиозно обединение „Православна църква на Украйна“ въз основа на томоса, предоставен от Константинополския патриарх, очевидно водят до засилване на дискриминацията и натиска срещу УПЦ поради това, че властите побързаха да предоставят привилегии на новосъздадената конфесия и поддържат високо ниво на пропаганда на омраза към УПЦ. Ако държавната власт в Украйна наистина осигуряваше доброволност на смяната на конфесионалната принадлежност и не предоставяше преференции на „ПЦУ“, създаването на новата религиозна структура не би довело до трагични сблъсъци и нападения срещу общините на УПЦ, принуждавани към смяна на своята юрисдикция от различни политически сили и радикални организации. … Трябва да се отбележи, че на процеса на тъй наречените „преходи“ на общините на УПЦ в „ПЦУ“ се оказва съществена административна подкрепа на ниво централни и местни власти, а държавните структури от най-висок ранг открито демонстрират привилегированото положение на „ПЦУ“.**[3]**

С други думи, т. нар. ПЦУ е канонично нелегитимна, поради което тя и до днес не е призната (а и няма как да бъде призната) от единната православна общност. Поместните църкви определят като недопустими амбициите на патриарх Вартоломей за първенство не само по чест, но и по власт в православния свят, които отдавна се подкрепят от различни влиятелни държави и ултралиберални кръгове, поддържащи чужда и противна на нашите догмати „ценностна система“. От разсекретените документи на ЦРУ става ясно, че още от средата на XX век Съединените щати

подмолно и еднозначно решават коя, предварително избрана от тях, фигура да заеме Истанбулската катедра.**[4]** Техните глобалните интереси изискват съсредоточаването на надгранична юрисдикция в ръцете Истанбулския патриарх не само по отношение на т. нар. диаспора, но и в териториите на автокефалните Поместни църкви – както самият Вартоломей се изразява за „надгранично изцеряване на всички църковни въпроси“. **Струва ми се, че изобщо не е преувеличено да се каже, че ако нещата продължат да се развиват в тази насока последиците за единството и съборността на цялата Православна църква ще бъдат катастрофални.**

Именно този трагичен развой на събитията накара близо 2000 християни (митрополити, монаси, свещеници, интелектуалци от академичните и журналистическите среди, хора на изкуството, дори политици) през месец май 2023 г. също да отправят молба към Светия Синод на БПЦ да вземе участие в инициативата за свикването на Всецърковен събор.**[5]** Като негова главна задача бе определено, че трябва да бъде пресечен разколът в Украинската църква, за да не хвърли той своите метастази в останалата православна общност (да припомним, че такава тенденция назряваше в Черна гора, Абхазия, Антиохийската и Македонската църкви и пр.). **По това време, цели осем Поместни църкви чрез свои синодални решения бяха оповестили, че настояват за провеждане на Всеправославен събор, на който да бъде разгледано поведението на патриарх Вартоломей, като основна причина за настъпилото разделение в православния свят.**

Какво е отношението на Българската православна църква към квазицърковните образования в Украйна?

Украинската православна църква с предстоятел митрополит Онуфрий (Березовски) е призната от повечето поместни Православни църкви като единствената канонично законна православна църква в Украйна.**[6]** Макар Българската православна църква все още да не е излязла със становище относно новоучредената т. нар. ПЦУ**[7]**, тя през годините категорично е изразявала своята отрицателна позиция към всяко неканонично църковно формирование на територията на Украйна. През 2015 г. Светият Синод на БПЦ и лично патриарх Неофит се застъпиха пред президента Петро Порошенко за прекратяването на гонението срещу каноничната УПЦ:

„**Уважаеми г-н президент,**

Българската православна църква-Българска Патриаршия, която се намира в братско общение с Украинската православна църква, внимателно и с тревога наблюдава развитието на ситуацията в религиозната сфера в Република Украйна. **Сериозно безпокойство будят многочислените факти за нарушаване правата на вярващите християни на единствената канонична Православна църква в Украйна.**

Най-напред става дума за превземането със сила на храмове на Украинската православна църква. В тази връзка особено тревожна е информацията за опитите за отнемане от каноническата Църква на две светини за цялото Вселенско православие – Успенската Почаевска лавра и световноизвестната Киево-Печорска лавра – в полза на непризнатата от нито една Поместна православна църква в света **т. нар. „УПЦ – Киевска Патриаршия**“. В тази връзка БПЦ-БП заявява своята категорична позиция, че осъществяването на такъв сценарий може не само да дестабилизира ситуацията в Украйна, но и да направи невъзможно за православния епископат, духовенството и вярващите от други страни да посещават горепосочените светини, тъй като ние нямаме евхаристийно и молитвено общение с религиозни структури, преминали в разкол“.**[8]**

От това писмо определено става ясно, че Българската православна църква не признава за канонична т. нар. „УПЦ – Киевска Патриаршия“, а заявява, че ***„няма евхаристийно и молитвено общение с религиозни структури, преминали в разкол“*.**

Становището на БПЦ бе потвърдено и от следващото писмо до П. Порошенко, изпратено две години по-късно на 12. 06. 2017 г., в което има молба и **за прекратяване на „братоубийствената война“, която украинските нацистки групировки и части на ВСУ вече три години водеха срещу руската етническа общност в Донбас.**

„Уважаеми г-н президент!

Епископатът и клирът, монашеството и целият вярващ народ на Българската православна църква с гореща искрена любов се отнася към своите православни братя, живеещи в пределите на Украйна. …

С едно сърце и една уста ние изповядваме обща /единна/ за нас вяра с Негово Блаженство, Блаженейшия Киевски Митрополит и на цяла Украйна Онуфрий и събратята-архипастири на каноничната Украинска православна църква. За нас са безкрайно скъпи Киево-Печорската, Успенско-Почаевската лавра и другите големи православни светини на Украйна.

С тревога и болка през последните три години ние наблюдаваме за разрастващата се братоубийствена война в Украйна. Особена загриженост предизвиква у нас фактът, че в тези тежки условия разколническата „Киевска патриаршия“ – самозвана неканонична структура, която няма отношение към каноничното световно Православие, – заедно с екстремистите посяга върху свещеното достояние на целия украинския народ. През 2015 г. Светият Синод на Българската православна църква вече се обърна към Ваше Превъзходителство с призив да не се допуска

предаването на разколниците на Божиите свети обители.

Днес със скръб виждаме, че над Украинската православна църква се сгъстяват нови облаци. Във Върховната рада на Украйна за разглеждане са внесени два антицърковни по своята същност законопроекти, предвиждащи изменения в действащото украинско законодателство. Считаме, че предлаганите изменения са с нескрит дискриминационен характер – те очевидно нарушават равенството на религиозните организации на Украйна пред закона и предават съдбата на енориите в ръцете на странични хора, създавайки юридическа основа за превземането от разколници и екстремисти на храмове на каноничната Украинска православна църква. Ние сме убедени, че това е изключително опасно за крехкото междурелигиозно съгласие във Вашата страна. …

БПЦ-БП е преминала през ужаса на разкола и затова сме особено чувствителни към този изключително важен за цялото Православие въпрос и сме длъжни да окажем всяческа подкрепа на нашите събратя от каноничната – Украинска православна църква.

Обръщаме се към Вас, Ваше Превъзходителство, с призив да проявите политическа мъдрост и да се възползвате от властта, която имате, за да допринесете за бързото оттегляне на дискриминационните законопроекти, които са насочени против Украинската православна църква, от разглеждане във Върховната рада на Украйна.

Председател на Св. Синод

+ Неофит, Патриарх Български“**[9]**

Така наречената ПЦУ, освен от Истанбулската патриаршия, е призната само от три други църкви – Гръцката, Александрийската и Кипърската. В предаването „Панорама“ на Българската национална телевизия, излъчено на 15 март 2024 г., Варненският и Великопреславски митрополит Йоан (наместник-председател на Светия Синод) недвусмислено даде да се разбере, че нейният „предстоятел“ Епифаний не е желан гост на погребението на патриарх Неофит:

„Руската църква е част от тялото Христово. На погребението на патриарх Неофит ще има представител на Московската патриаршия – Корсунският и Западноевропейски митрополит Нестор. Има една деликатна тънкост, че е възможно да присъства човек, относно чийто статут ние не сме се произнесли. Това е човекът, който представлява „православната църква в Украйна“ – митрополит Епифаний, който не е поканен от нас, но ще присъства. Това може да смути определени хора, ако вземе участие в опелото“.**[10]**

С други думи, в изказването на митр. Йоан, макар и имплицитно, е заявено, че **БПЦ не признава ПЦУ за „част от тялото Христово“!**

Какви канонични и догматични нарушения на патриарх Вартоломей е необходимо да бъдат разгледани на следващия Всеправославен събор?

Патриарх Вартоломей води цялото Православие към разкол – отначало той предизвика такъв в Естония, после и в Украйна. Ето как се развиха събитията в последния случай, който дълбоко и трайно разтърси целия православен свят.

На 11 октомври 2018 г. Светият Синод на Истанбулската патриаршия обяви отмяната на решението за подчинение на Киевската митрополия на Московската патриаршия, възстановяване в йерархичен и свещенически чин и връщане към общение с Църквата на предстоятелите на следните неканонични формирования: „Украинска православна църква, Киевска патриаршия“ (УПЦ-КП)“ и „Украинска автокефална православна църква“ (УАПЦ). А само месец и половина по-късно бе заявено, че вече е съставен и проект за Устав на новата „Украинска църква“. На 5 януари 2019 г. патриарх Вартоломей подписа „томос“ за „автокефалия“ на новоучредената т. нар. „Православна църква на Украйна“ (ПЦУ), според който Епифаний Думенко е назначен за неин предстоятел с титлата „митрополит Киевски и на цяла Украйна“. Както отбелязахме обаче, на територията на държавата Украйна вече съществуваше УПЦ, призната от всички Поместни православни църкви (*включително от Истанбулската патриаршия*), поради което църковните канони не допускат на същата територия създаването на втора „Църква на Украйна“ (виж Първи Вселенски събор, канон 8), **което означава, че т. нар. ПЦУ е канонично нелегитимна.**

От посоченото става ясно и, че т. нар. „Православна църква на Украйна (ПЦУ)“е конгломерат от две групи, нито една от които не е имала канонична йерархия към момента на признаването от патриарх Вартоломей. Първата група (УПЦ-КП) се ръководи от самообявилия се за „патриарх“ Филарет (Денисенко), чието отлъчване от Църквата (1997) е признато от всички Поместни православни църкви (*включително от Истанбулската патриаршия*). Начело на другата група (УАПЦ) е т. нар. „архиепископ“ Макарий (Малетич), който никога не е имал не само епископски, но дори и свещенически сан. „Възстановяването в йерархичен и свещенически чин“ на двамата „предстоятели“ става не само без покаяние, но дори и без формално преръкополагане, което прави акта на „връщане към общение с Църквата“ абсолютно невалиден. **По такъв начин от еклисиологична гледна точка т. нар. „Православна църква на Украйна“ (ПЦУ) се явява не само извънканонично, но и разколническо формирование.**

Ясно е, че патриарх Вартоломей, покровителстван от глобалния либерален елит на САЩ, съвсем преднамерено и цинично наруши православните правила и канони. Апостолските правила, както и

решенията на Вселенските и Поместните събори категорично повеляват **низвержение и отлъчване от Църквата за всеки, който се съчетае с разколници**.

Нещо повече, всеки духовник, който признае действията на патриарх Вартоломей, според каноните се превръща в **схизматик и отпада от Църквата**. **Същото се отнася и за всяка Поместна църква.**

„А ако се окаже, че някой епископ, презвитер или дякон или който и да е от клира се съобщава с отлъчени от общение, нека бъде и сам вън от общение като такъв, който създава безчинство в църковния ред“ (Антиохийски събор, правило 2; срв. Апостолски правила 10, 11).

Още първият свети отец и учител на Църквата сщмч. Игнатий Богоносец ни е предупредил, че *„този, който следва водещите в разкол, няма да наследи Царството Божие”.*

А думите на св. Йоан Златоуст са още по-страшни: *„Дори да сме извършили хиляда добри дела, ако нарушим целостта на Църквата се подлагаме на не по-малко осъждане от онези, които са измъчвали Неговото Тяло. … този грях не може да заглади дори мъченическата кръв“.*

Така наречената ПЦУ създава твърде опасен прецедент, понеже служи като матрица за образуването на екзархати по целия свят. Както обобщава проф. Дарина Григорова: *„Разколът като духовна реалност вече е удар срещу Православието, перфидно премислен, надълбоко, в сърцето. При разкол пукнатината е във всяка православна църква, във всеки храм, където и да се намира той. Всяка поместна църква ще трябва да вземе страна. Защото преглътне ли се беззаконието на Вартоломей, всяка поместна църква ще бъде заплашена от „вселенско” опекунство и отричане на автокефалията ѝ под политически натиск отвън, както се случи сега с (каноничната) Украинска православна църква (МП)“.***[11]**

В прословутия украински томос се казва директно: „Както и другите патриарси и предстоятели, така и автокефалната църква в Украйна смята за свой глава (κεφαλὴν) Светейшия Апостолски и Патриаршески Вселенски Престол”**[12]**. Тоест твърди се, че Вселенският патриарх е глава не само на „ПЦУ“, но и на всички поместни църкви и че така уж смятат и „другите патриарси и предстоятели“. **Това е изключително тежка догматична ерес**, защото Глава на Вселенската Църква е Господ Иисус Христос („Той е Глава на тялото, сиреч на Църквата“ – Кол. 1:18). От тук следва, че е абсолютно нелегитимна и претенцията на Истанбулския патриарх за правото на висш безапелационен арбитражен съд над всички клирици от всички поместни Православни църкви, а дори и за притежаване на изключителни права върху църковната юрисдикция в диаспората.

Вартоломей I съвсем неправомерно носи титлата „Вселенски патриарх и архиепископ на

Константинопол“. В края на VI век под влияние на император Маврикий Константинополският патриарх Йоан поискал да бъде признат за първи епископ в цялата Църква и безчинно си присвоил титлата „Вселенски патриарх“. По този повод св. Григорий (Двоеслов) пише на императора: ***„Аз казвам без ни най-малко колебание, че който нарича себе си Вселенски епископ или желае тази титла, е по своята гордост предшественик на Антихриста, защото претендира по същия начин да бъде над другите...***“**[13]**

Титлата „Вселенски патриарх“ е кощунствено да бъде присъждана на човек, защото такъв е само и единствено Христос! Според Лозанския мирен договор от 1923 г. Вартоломей има статут на нищо повече от *„глава на гръцката православна общност в Турция“*[14]! Като добавим, че град Константинопол от 1930 г. официално носи името Истанбул, следва че **титлата на Вартоломей I трябва да бъде единствено „Истанбулски патриарх“. Толкова!**

А колкото до претенцията на Истанбулската патриаршия, че е ***„Майката и Родителката на всички църкви“[15]***, което буквално повтаря папистката формула „Matrix et Radix omnium Ecclesiarum”, то тя също е несъстоятелна. За ***„Майка и Родителка на всички църкви“*** може да бъде призната единствено Йерусалимската църква, чиито темели са положени от нашия Господ Иисус Христос на основата на светите апостоли, които на Петдесетница приемат Светия Дух и започват разпространението на християнската вяра по целия свят. Това се потвърждава и от апостол Павел, който оприличава евреите на питомна, а езичниците – на дива маслина, присадена допълнително към истинната вяра в Бога – Рим. 11:24. Затова напълно резонно е Йерусалимската патриаршия да заеме полагащото ѝ се от Бога място в православния свят!

На Архиерейското съвещание на Руската православна църква, проведено през месец юли 2023 г., бе одобрен документът ***„За изопачаването на православното учение за Църквата в действията на йерархията на Константинополската патриаршия и в изказванията на нейните представители“***. В него изчерпателно са изброени всички еретични нововъведения в еклисиологията на Истанбулската патриаршия, които от десетки години насам внасят смут и разкол в световното православно семейство. Йерарсите и богословите на Фенер усилено се стремят да наложат концепцията за първенство на Истанбулския патриарх, и то не само по чест, но и по власт. Патриарх Вартоломей е представян като „земен глава на Вселенската Църква (пръв без равни!)“, което нарушава каноничните права на предстоятелите на другите Поместни църкви. По същество това е **еклисиологична ерес**, известна като **„източен папизъм“**, противна на **догмата, че Христос е „Глава на Църквата, която е Негово Тяло“** (Еф. 1:22-23). От тук следва и претенцията на Истанбулския патриарх за правото на *висш безапелационен арбитражен съд* над всички клирици от всички поместни Православни Църкви и дори за притежаване на *изключителни права върху църковната юрисдикция в диаспората*.

Документът завършва със заключението: *„Осъждаме и не приемаме теоретичните положения на новата еклисиологична концепция на Константинополската патриаршия, а също и практическите неправомерни и беззаконни действия, извършени, за да се осъществи тази концепция на дело в днешния църковен живот. Тези положения и действия не отговарят на православното Предание, разрушават каноничните основи на Вселенската Църква и нанасят тежка вреда на единството на Поместните православни църкви“*. (С пълното съдържание на документа може да се запознаете на линка в бел. [**[16]**])

Но възможно ли е да бъден свикан Всеправославен събор без Истанбулската патриаршия да бъде негов водещ координиращ център?

Митрополит Иларион (Алфеев) на едно място пише:

„Вземайки безпрецедентното решение да узакони украинската схизма, патриарх Вартоломей се надяваше, че епископите на каноничната църква ще се присъединят към създадената от него структура и че тя ще бъде призната от поместните Православни църкви. Нито едно от тези неща не се случи; „блицкригът“ се провали. Вместо да излекува схизмата, патриарх Вартоломей само я задълбочи, предизвиквайки справедливо отхвърляне на действията му в световното Православие. И ако преди, бидейки „пръв сред равни“, той можеше да играе координираща и консолидираща роля в семейството на поместните Православни църкви, то сега, след като се обяви за „пръв без равни“, той се самоликвидира като координационен център. ...

Какво означава това? Това означава, че при липсата на координационен център в лицето на „първия сред равните“ Православните църкви ще се опитат да създадат друг център на взаимодействие. В условията, когато първият в диптиха действително се е самоотстранил и самоизолирал, координатор на всеправославните усилия за преодоляване на разколите и раздорите може да стане вторият, третият, четвъртият и десетият – този, на когото поместните Православни църкви ще поверят тази мисия, защото притежава необходимата за това мъдрост и смирение, без да претендира за първенство и господство.

Когато през V век Константинополският патриарх Несторий изпада в ерес, Александрийският патриарх Кирил изиграва решаваща роля за осъждането на тази ерес на Третия вселенски събор. А когато през XV в. Константинополският патриарх подкрепя унията с Рим, другите източни патриарси не признават този акт. Сега, когато Константинополският патриарх Вартоломей е на страната на схизмата, световното православие в никакъв случай не е обезглавено. Глава на Вселенската църква никога не е бил Константинополският патриарх. Глава винаги е бил и си остава Сам Господ Иисус Христос. И ако в католическата традиция съществува идеята за папата

като наместник на Христос, Негов земен представител, то в православната традиция никога не е съществувала такава идея“.**[17]**

С други думи, отпадането от вярата на патриарх Вартоломей не може изобщо да възпрепятства провеждането на Всеправославен събор!

В социалната доктрина на Истанбулската патриаршия са залегнали две особено опасни ереси, заети от либералното протестантско богословие

През 2020 г. за първи път Фенер публикува свой изчерпателен текст относно социалната доктрина на Вселенската патриаршия, изработен в продължение на три години от специална комисия. Документът **„За живота на света**: към един социален етос на Православната църква“[18] е одобрен през януари 2020 г. от Синода на Истанбулската патриаршия, а през март вече е представен на широката общественост. Този сборник е плод на съвместната работа на 12 богослови от различни страни (всички принадлежащи обаче към диоцеза на тази патриаршия), като в него са включени въпроси относно социалното неравенство, бедността, расизма, човешките права, биоетиката, технологиите и изменението на климата.

Първият от богословите, участвали в съставянето на документа, е Дейвид Харт, който е конвертирал от англиканство в православие, като е запазил своите либерални възгледи. Дейвид Бентли Харт е философ, културен критик и социален демократ, който се е посветил на изучаването на различни философски и теологични системи, включително будизъм, индуизъм, джайнизъм и другите дхармични религии. По-специално той твърди, че няма разкол между православието и католицизма и че всички хора наследяват вечното спасение независимо от вярата, морала или нещо друго (apokatastasis).

Сергей Худиев прави отлична оценка на либерализма, от който е пропит документът **„За живота на света**“: „След като го прочетох внимателно, трябва да заключа, че проблемът е по-дълбок от личните грехове на сегашния Константинополски патриарх. Документът разкрива дълбоко залитане към либералното богословие, където проповядването на Божието слово се заменя с проповядване на определен вид социален активизъм, а цитатите от Писанието и светите отци се приспособяват към дневния ред, определен от външни за Църквата сили. Документът, уви, прилича повече на политическа, отколкото на богословска декларация – и то на декларация от определено ляв тип. ...

В западното християнство разликите между либералното и консервативното отношение към вярата са отдавна установени – и ние много добре знаем как изглеждат. За консерваторите основната грижа на християнина е спасението на душите за вечността – както на неговата собствена, така и на душите на ближните му, а основният проблем е личният грях, който

застрашава това спасение. Основният проблем на човека е вътре в него – това е грехът в собственото му сърце – и главната работа на християнина е да се покае, да преодолее чрез Божията благодат личната си греховна поквара. Човекът ще бъде Божий инструмент в света „съд почетен, осветен и угоден на Господаря, годен за всяко добро дело“ (2 Тим. 2:21), когато позволи на Бога да действа чрез него, смирявайки личния си егоизъм и своеволие…

За либералното богословие спасението на конкретните души във вечността не е от първостепенно значение; понякога изглежда, че либералите изобщо не вярват в някакво вечно спасение. Обикновено обаче то не се отрича, а просто вече не е първостепенна грижа – често либералите (като един от авторите на въпросния документ, либералния богослов Дейвид Бентли Харт) просто говорят за всеобщо спасение – и тъй като така или иначе всички ще бъдат спасени във вечността, няма нужда да се тревожим за вечното спасение на когото и да било. Целта на християните е друга – да подобрят живота на земята чрез социални реформи. Както виждаме във въпросния документ, Евангелието се тълкува в чисто постмодерен смисъл – като програма за социална реформа, грехът е свойство на порочното общество, а не на отделния човек, и основното християнско действие не е покаянието, а социалната активност. Злото не е в моето сърце – а в другите, банкери, мениджъри на големи корпорации, правителства, фундаменталисти и някои други лоши хора, потисници, с които трябва да се боря.“**[19]**

До съвсем същият извод стигат и православните журналисти в Украйна: „Отговаряйки на въпроса, поставен в началото на статията: за какво свидетелства Социалната концепция на Константинополската патриаршия, можем да кажем, че тя свидетелства за факта, че Фенер все повече се увлича по либерализма, икуменизма, грижата за околната среда и човешките права, проповядвайки демокрация и социална справедливост. ...

Възвеличаването на ценностите на демокрацията, правата на човека и всички видове граждански свободи е изразено толкова ярко, че позволява на някои политолози да заявят, че **историческата концепция на документа „За живота на света“ поразително прилича на предизборната програма на кандидата за президент на САЩ от Демократическата партия Джо Байдън“.[20]**

Без да претендираме за изчерпателност, накратко ще се спрем на историческите предпоставки, които доведоха до възприемането на ***еретичните доктрини на 1) ЛГБТ-идеологията и 2) икуменизма*** от Истанбулската патриаршия, **които са залегнали и в основите на документа «За живота на света».**

1) **ЛГБТ-идеологията**

За реализацията на своите цели Истанбулската патриаршия винаги е използвала широк набор от инструменти и похвати. По време на Студената война на първо място е засилването на **специалните отношения със САЩ**, които придобиват още по-голям импулс след 1989 г. (т.е. след рухването на СССР и социалистическия блок). Вашингтон е ключов партньор на патриаршията и гарант за нейното съществуване, в замяна на което тя съобразява изцяло своята политика с американските интереси в Източна Европа.

Патриарх Вартоломей е особено близък с т. нар. ултралиберали като Хилъри Клинтън, Барак Обама, Джо Байдън, Нанси Пелоси и много други, които не само усилено поддържат концепциите на радикалния феминизъм и джендър-идеологията, но и правят всичко възможно, за да ги прокарат в цялото западно общество. Тези концепции успешно воюват за пълната дерегулация на половата идентичност, за утвърждаването на хомосексуалния брак и семейство, за правото на аборт, за отмяната на моралните ограничения на сексуалността и т.н., и т.н., като за несъгласните е предвидено жестоко преследване от закона – огромни финансови глоби и дори затвор.**[21]**

Ще маркираме накратко какво отбелязва в една своя статия о. Марк Ходжис.

През октомври 2015 г. архонтите на патриарх Вартоломей награждават поддръжника на абортите вицепрезидента на САЩ Джо Байдън с наградата „Атинагор", която се присъжда за „защита на човешките права", на годишния им банкет в хотел Хилтън, Ню Йорк. Според уебсайта на Гръцкия архидиоцез наградата „Атинагор" се връчва само на лица, които са „доказано православни, верни на Христовото учение, на вярата, каноните, култа, църковната дисциплина и разпоредби". При връчването на наградата архиепископ Димитрий провъзгласява Байдън за *„Достоен! Достоен! Достоен!"*

Администрацията на Обама е най-големият поддръжник на абортите в историята на САЩ, а Байдън е истински шампион в убийството на бебета още докато е бил сенатор. През своята кариера той е работил за унищожаването на близо 60 милиона неродени американски деца, както и за насърчаването на над един милиард аборта по целия свят. Радикални привърженици на абортите са и „православните" сенатори Олимпия Сноу и Пол Сарбанес, губернаторът Майкъл Дукакис и защитникът на правата на хомосексуалистите Джордж Стефанопулос.

Пол Сарбанес също е награден от Истанбулския патриарх, макар да се знае, че е гласувал отпускане на средства за изграждането на клиники за аборт, за човешко клониране, за експерименти с човешки стволови клетки, добивани от ембриони и т.н. Нещо повече, той и Джордж Стефанопулос са провъзгласени за архонти.

Явно и самият патриарх Вартоломей няма нищо против извършването на абортите. В книгата си „Приобщаване към тайнството: Православието в съвременния свят", в която говори за светостта на живота, той пише: *„По всички подобни социални и морални въпроси Православната Църква няма еднозначна позиция".* А по-нататък продължава: *„Наистина ние обикновено се въздържаме от прилагане на строгите догмати, когато са налице социални и морални предизвикателства"**[22]**.*

Подобно твърдение е абсолютно некоректно, защото през цялата история на Православната църква нейните водачи и светци са били единодушни по отношение на абортите и строго са се придържали към постулата, че абортът е убийство. Това е и обида към множеството отци и учители на Църквата, които винаги са се обявявали за защита на неродените младенци и за неприкосновеност на живота, даден от Твореца още при зачеването.**[23]**

Редица анализатори обръщат внимание, че в решенията на състоялия се през 2016 г. Критски събор (не можем да го наречем „Всеправославен", защото в него не участваха Българската, Грузинската, Руската и Антиохийската църкви) се съдържат подводни камъни, някои от които играят ролята на бомба със закъснител. Например в документа „Тайнството Брак и препятствията за него" в точка I.6 е записано:

„Църквата винаги с необходимата строгост и подобаваща пастирска чувствителност, по примера на снизходителността на апостола на езичниците Павел (Рим. 7:2-3; 1 Кор. 7:12-15, 39 и др.) е подхождала както към положителните условия (различие на пола, необходима възраст и пр.), така и към препятствията (кръвно родство, родство по съребрена линия, духовно родство, вече сключен брак, различие във вярата и др.) за сключване на тайнството брак".

От текста излиза, че апостол Павел по снизходителност е допускал бракове между хора от един и същи пол (т.е. хомосексуалисти!), което е в крещящо противоречие с казаното от него в 1 Кор. 6:9, че „мъжеложници няма да наследят царството Божие".

Този извод се подсилва и от обстоятелството, че хомосексуалността не присъства сред препятствията за брак, споменати в точка II „Препятствията пред брака и прилагането на икономията".

А в точка I.10 четем:

„Църквата не приема за своите членове гражданските съюзи/договорите за съжителство на еднополови или от противоположния пол (двойки) и всяка друга форма на съжителство, различни от брака".

С други думи, на абсолютно равни основания на хомосексуалните и хетеросексуалните двойки са забранени гражданските съюзи (или договорите за съжителство), а им е разрешено единствено да сключват брак.**[24]**

На пръв поглед, като цяло документът утвърждава брака между мъжа и жената. Съвсем очевидно е обаче, че в него е оставена отворена вратичка, която да се използва от либералните тълкуватели за допускане и на хомосексуалния „брак".

Апологетът на Критския събор проф. Петрос Василиадис само година след провеждането му (2017) публикува статията си„**Ограниченията и джендърните идентичности**", в коятопредлага *„богословско преосмисляне на човешката сексуалност".* На едно място той стига до следния извод: *„Като направих обобщен и по възможност неутрален анализ, аз неотдавна предположих, че свети апостол Павел **осъжда не хомосексуалните наклонности** (които от гледна точка на последните научни изводи **са доказано вродени**, независещи от избора на човека), а хомосексуалната активност".* Позовавайки се и на митрополит Калистос Уеър, Василиадис призовава *„да помогнем на нашата Църква **да преодолее ограниченията**, без да травмира никого и без да вреди на автентичната Църква".**[25]***

Няколко месеца по-късно в списание „The Wheel" (виж предговора към пролетно-летния брой за 2018 г.) Диоклийският митрополит Калистос Уеър, също конвертирал от англиканство в православие богослов на Истанбулската патриаршия, не само прави **апология на хомосексуализма**, но и настоява православният свят да признае, *„че има голямо разнообразие от пътища, по които Бог води човека".***[26]**

А през 2019 г. във Великобритания бе проведен религиозен форум, от чието прес-съобщение научаваме следното: „Между 16-19 август в Оксфорд се състоя международна конференция, на която присъстваха свещеници, пастори, богослови, учени и др. Участниците обсъдиха „ ***съвременните проблеми за пола, джендъра и сексуалността"*** по отношение на *Православната църква*. Мероприятието бе организирано от Ексетерския университет (Великобритания) и йезуитския Фордъмски университет (САЩ), към който съществува „Център за изучаване на православното християнство".

Конференцията се проведе в рамките на тригодишния изследователски проект ***„Съвременната източноправославна идентичност и предизвикателствата на плурализма и сексуалното разнообразие през секуларната епоха"***, чиито организатори са д-р Брандън Галахер, проф. Аристотел Папаниколау, проф. Джордж Демакопулос и др. Спонсори на събитието са „Британският Съвет" и „Фондът на Хенри Луис", като своята подкрепа изрази и „Кралският

институт по международни отношения“ (Chatham House).

Целта на неофициалната срещабе *„да се стимулира диалог между експертите, за да помогнем на Църквата да намери отговори на назрелите пастирски нужди, които да са правдиви и същевременно пастирски съчувствени“.* Присъстваха православни духовници от множество юрисдикции, ЛГБТ-активисти, учени, клиницисти, както и икуменически наблюдатели от Англиканската и Католическата църкви.

В публикувания отчет е записано още: *„Искреният диалог показа дълбоко уважение към противоположните позиции, както и силно желание за сътрудничество и вярност към православната традиция*“. Участниците се съгласиха, че трябва да се зачита достойнството на всички човешки същества и да се изключи всякаква агресия. В същото време е важна *„пастирската съпричастност“*, поради което и *„диалогът трябва да продължи“**.[27]***

Посоченото мероприятие се коментира в статията *„Преместване на междите: В Оксфорд обсъждат как да примирят православието и содомията“* така: „Очевидно, конференциите от този род, провеждани от западни структури (включително йезуитски), целят разрушаване на традиционния християнски морал, на библейското и светоотеческото отношение към греха, в това число и содомския. Несъвместими с учението на Църквата идеи се обличат в почтена академична, „богословска“обвивка, а съчувственото присъствие на православни свещенослужители придава на тази маргиналщина църковен антураж, създавайки за западния наблюдател лъжлив образ на едно търпимо към греха Православие. Целта на инициативи от този род е разрушаването на Православната църква чрез повреждане на нравственото ѝ учение и преосмисляне на въпроси, получили преди много столетия изчерпателен ясен отговор в Светото Писание и трудовете на светите отци. *„Не премествай стари междu, които твоите бащи са прокарали“* (Притчи 22:28), е казано в Писанието. Модернистите, икуменистите и содомитите искат точно обратното: да преместят„междата“, положена от евангелското и светоотеческото учение.

По този път вече е минала, например, Англиканската църква, в която само за няколко десетилетия традиционното отрицателно отношение към содомията постепенно се замести с напълно противоположно (естествено, в началото чрез започване на „диалог“на тази тема), което доведе до необратима криза в англиканството и разделянето му на „традиционалисти“ и„либерали“(един от етапите беше, когато англиканите приеха софистичната, откъсната от живота идея, че греховно е уж само „хомосексуалното поведение“, а не хомосексуалните влечения, чувства и желания)“.**[28]**

Надявам се, че сега вече е съвършено ясно защо ЛГБТ-идеологията съвсем закономерно намира своето място и в официалния документ на Истанбулската патриаршия „За живота на света“! Ще дадем думата отново на Сергей Худиев, защото той прави чудесен разбор на ересите, залегнали в

него:

„Разбира се, най-видимият белег на богословския либерализъм е преразглеждането на етиката в областта на пола – защото в този случай отхвърлянето на Божието слово е явно и недвусмислено. Но такова преразглеждане е в резултат от дълбока промяна в разбирането за това какво е Евангелието като цяло и какви са целите на християнския живот.

Но нека обърнем внимание на самия маркер. В документа се казва: „Следва също така да се има предвид, че основно право на всяко човешко същество, което никоя държавна или гражданска власт не може да нарушава, е правото да не бъде преследвано или поставяно в неравностойно положение на основание сексуалност. ... Всички християни трябва винаги да търсят един в друг образа и подобието на Бога и да се противопоставят на всички форми на дискриминация срещу своите ближни, независимо от тяхната сексуална ориентация".

Формално, ако разгледаме тези думи извън съвременния контекст, бихме могли дори да се съгласим с тях – Библията не е наказателен кодекс, държавата не бива да преследва блудниците, содомитите, пияниците, злоезичните и други упорити грешници. Грехът и криминалното престъпление са различни, макар и отчасти припокриващи се категории. Разбира се, грешниците не трябва да бъдат мразени – всички сме грешници и Бог търси спасение за всички нас.

Но всяко твърдение има контекст – а в днешния политически контекст под *„нарушение", „дискриминация"* и, разбира се, *„омраза"* се разбира всяко несъгласие с идеологията на ЛГБТ, изразено под каквато и да е форма. Със сигурност ще бъдете обвинени в *„омраза"* и *„дискриминация",* ако кажете на глас, че бракът е съюз между мъж и жена, че хората се раждат в един от двата пола и че е биологично невъзможно да се промени един мъж в жена (и обратно) с помощта на убийствени дози хормони и осакатяващи операции. В много страни ще ви нарекат *„хейтър"* (с катастрофални последици за кариерата ви), ако дори публично поставите под въпрос оправдаността на практиката, при която на децата, обявени за *„транссексуални",* се дават тежки хормони, за да се забави процесът на пубертета, набива им се в главите, че трябва да се идентифицират като противоположния пол, и се подготвят за отрязване на гениталиите им.

В този социално-политически контекст изявлението на константинополските богослови за *„правото да не бъдеш преследван или подлаган на сексуален тормоз*" и за задължението „*да се противопоставяш на всички форми на дискриминация ... срещу сексуалната ориентация"* изглежда като недвусмислена подкрепа за идеологията, чийто език и понятиен апарат те заимстват. Идеология, която е напълно несъвместима с християнството – и със здравия разум.

Отричането на ясното библейско учение в името на актуалните идеологически

тенденции – язва, която дълбоко засегна протестантския свят, а, макар и в по-малка степен забележимо, католическия свят, **сега се изявява на *официално ниво* и в православния свят.** Това е много тъжно, но подобни язви не изчезват от само себе си, защото се пренебрегват. На тях трябва да се противодейства колкото се може по-рано“.**[29]**

Нека накратко да споменем защо ЛГБТ-идеологията не се подкрепя от науката, а също и до каква степен тя е разрушителна за физическото и психическото здраве на човека!

Още през 2014 г. лесбийката д-р Лора А. Хейнс, виден член на **„Американската психологическа асоциация“**, апелира към ЛГБТ-активистите да спрат с мита *„роден по този начин“* и *„промяната е невъзможна“,* защото това противоречи на науката!**[30]** През 2019 г. най-мащабното провеждано досега научно проучване, обхващащо 470 000 души, вече съвсем недвусмислено доказа, че хомосексуалността изобщо не е вродена**[31]**, което тотално обезсмисля *„богословските“* изводи на Петрос Василиадис, Калистос Уеър и други подобни защитници на содомията.

Като резултат от преподаването на т. нар. цялостно сексуално образование (Comprehensive Sexuality Education) в западните училища драстично се увеличава броят на децата и юношите, които прибягват до промяна на биологичния си пол. Обикновено се следват четири етапа до окончателната промяна на пола и тялото при подрастващите: 1) Децата от 3-годишна възраст могат да бъдат препратени към Службата за развитие на половата идентичност от техния личен лекар или от психиатричната служба за деца и юноши; 2) Точно преди пубертета (на 11-годишна възраст) на пациента могат да бъдат предписани хормонални блокери. Пълните психологически ефекти от тези лекарства и как те променят развитието на мозъка, са неизвестни; 3) Третият стадий започва на 16-годишна възраст, когато се предписва естроген или тестостерон след минимум 12 месеца прием на хормонални блокери; 4) Последният етап е операция за промяна на половите органи.

Ето някои от странични ефекти, до които води хормоналната терапия:

Когато е от мъжки към женски пол – безплодие; проблеми със зрението, намалено либидо, предразположеност към заболявания на жлъчния мехур, риск от дълбока венозна тромбоза, риск от белодробна емболия, податливост към депресивни състояния и чести промени в настроението и редица други.

А от женски към мъжки пол – предразположеност към диабет тип II, риск от увреждане на черния дроб, рак на черния дроб, предразположеност към сърдечно-съдови заболявания, увеличаване на теглото, синдром на поликистозните яйчници, риск от рак на ендометриума и пр.**[32]**

При четвъртият етап вече се стига до необратимо увреждане на организма! Момчетата се подлагат на емаскулинизация (ампутиране на пениса, заедно с тестисите), а при момичетата се извършва мастектомия и хистеректомия (премахване на млечните жлези и матката).**[33]** По такъв начин младите хора за цял живот се превръщат в инвалиди, на които освен че е отнета възможността да създадат поколение, на практика се оказват лишени и от всякакво сексуално удоволствие! (Удивителното е, че феминистите, които се противят на обрязването на гениталиите на жените в исляма, всъщност са заложили далеч по-жестоко осакатяване на децата и от двата пола в транссексуалните си програми!)

Всички тези младежи по-нататък стават част от ЛГБТ-общността! Огромен брой научни проучвания сочат, че при тях рисковете от психични разстройства, пристрастяване към алкохол и наркотични вещества, различни видове рак и други тежки заболявания са средно около 4-5 пъти по-големи, отколкото като цяло при останалата част от населението. А склонността към самонараняване и суицид (поведение, водещо до самоубийство) при трансджендърите надминава цели 10 пъти тази при хетеросексуалните индивиди.**[34]**

В средата на 2022 г. социологическата агенция „Галъп интернешънъл“ публикува проучване, чийто резултати се основават на събрани данни за 2021 от интервюта с 12 000 пълнолетни американци. Запитването на агенцията е дали те лично се идентифицират като стрейт (хетеросексуални) или лесбийки, гей, бисексуални, трансджендър и пр. **Оказа се, че цели 20% от поколението Z (т.е. родените около 2000 г.) се определят като ЛГБТ, а се очаква този процент *катастрофално да нарасне в бъдеще*, когато младото поколение ще съставлява по-голямата част от населението на САЩ[35]!** Подобно е положението и във всички държави, които са приели специални закони за прокарване на ЛГБТ-идеологията в своето общество и образование! Например във Великобритания младежите, които желаят да сменят биологичния си пол само за 10 години са се увеличили цели 40 пъти, в Швеция – 15 пъти и т.н. (Виж моята статия „**Либералните ценности, които партия Демократична България ни натрапва**“, в която съм разгледал подробно тези проблеми**[36]**.)

2) Религиозен хиперикуменизъм

Още през 1994 г. по време на междурелигиозната световна конференция „**Религии за мир**“, проведена в Рива дел Гарда, Италия, патриарх Вартоломей призовава православните, католиците, протестантите, юдеите, мюсюлманите, както и представители на езическите религии ***не просто към примирие, а към „съюз и съвместни усилия в името на духовните принципи на икуменизма, братството и мира, тъй като всички сме единни в Духа на Единния Бог“!*****[37]**

Имайки предвид отстъпническата позиция на патриарх Вартоломей, Българската православна църква беше решила да пресече всякакви негови опити да прокара икуменизма в документите на насрочения за 2016 година „Велик и Свят Църковен Събор“ и така да му придаде всеправославна легитимация. Малко преди неговото започване обаче БПЦ научи за самоволно приетия регламент от Истанбулската патриаршия, забраняващ в хода на работата му редактиране на предварително приетите текстове, което означаваше, че не е възможно вземането на съборно решение по спорните въпроси (виж първите три точки). Това беше повод нашият Свети Синод да изрази своето остро негодувание и да заяви, че Съборът трябва да бъде отложен или, в противен случай, няма да участва в него.**[38]**

Впоследствие с подобни предложения излязоха и Светите Синоди на общо четири Поместни църкви (в хронологичен ред): Българската православна църква (решение от 1 юни **2016 г.**), Антиохийската патриаршия (решение от 6 юни 2016 г.), Грузинската православна църква (решение от 10 юни 2016 г.), Руската православна църква (решение от 13 юни 2016 г.). Организаторите на Събора, обаче, не взеха предвид тези възражения и от 16 до 27 юни 2016 г. в Православната академия на остров Крит, Република Гърция, се проведе запланувания Събор на Православната църква.

В *„Становището на Св. Синод относно Събора в Крит (2016)“* могат да се прочетат изключително сериозните вероизповедни несъгласия на БПЦ с икуменическата насоченост на документа *„Отношенията на Православната Църква с останалия християнски свят“*. Като е отчетено, че в сравнение с предсъборния му вариант този документ все пак е претърпял определени промени (но твърде несъществени и недостатъчни за всеправославното му приемане), в края е направено следното заключение:

Основен извод

„Проведеният Събор на остров Крит не е нито Велик, нито Свят, нито е Всеправославен:

1. Поради неучастието в него на редица Поместни автокефални църкви, така и поради допуснатите организационни и богословски грешки. Въпреки това ние уважаваме и оценяваме усилията на всички организатори и участници за неговото провеждане.

2. Внимателното изследване на документите, приети от Събора на остров Крит, ни води до извода, че някои от тях съдържат несъответствия с православното църковно учение, с догматичното и канонично предание на Църквата, с духа и буквата на Вселенските и Поместните събори.

*3. Приетите от Събора на остров Крит документи подлежат на по-нататъшно богословско обсъждане с цел изправяне, редакция, коригиране или заменяне с други (нови документи) в духа и преданието на Църквата“.***[39]**

Този документ не беше подписан и от 33-ма епископи участвали в Събора, като редица авторитетни православни богослови сред тях излязоха с публични обяснения за своята позиция. **Своето неодобрение по редица въпроси изразиха и архиереи от Еладската, Сръбската, Румънската и други патриаршии, поради което още в хода на форума стана безпощадно ясно, че цялото начинание на Фенер е пълен провал!**

Патриарх Вартоломей, обаче, не си взе никаква поука и продължи с икуменическите си манифестации по целия свят. Ето какво четем в един консервативен протестантски сайт: „Наскоро „**Религии за мир**“ отбелязаха десетото си Световно събрание в Линдау, Германия, между 20 и 23 август 2019 г. Деветстотин делегати от повече от сто страни се събраха, за да „подхранят“ мултирелигиозното сътрудничество.

Ръководната „светлина“ за този икуменически фарс беше „Пръстенът на мира“. Дървена скулптура с формата на кръг, чиято височина е 25 фута (7,62 метра), беше издигната от организаторите, за да бъде „постоянен многоверски символ“ на междуверско сътрудничество. Според създателите на този съвременен идол, се очаква пръстенът да представлява колелото на Буда, пръстена на пророк Мохамед, пръстена на цар Соломон и „Притчата за пръстена на Лесинг“ – разказ, който приравнява различни вероизповедания в едно. …

Церемонията отбелязва „взаимно завършващото“ и „допълващо се“ естество на всички религии на света. С други думи, това е призив към всички хора от различни верски системи да се оценят, сътрудничат, приемат и хвалят едни други. „Пръстенът на мира“ е паметник на всяко божество, познато на човека – Иисус, Аллах, Шива, Буда, Брахма, Ганеша, Махавира, Вишну, Дурга и хиляда други богове. …

Основното послание за тази международна интеррелигиозна конференция беше: „Трябва да работим заедно или всички ще се провалим“. Това бяха мненията, изразени от водещи верски групи.

„Не може да бъде постигнато нищо, ако работим поотделно“ – Вселенският патриарх Вартоломей I Константинополски.

„Наблюдавали сме половин век напредък досега и продължаването на това е единственият

начин да работим заедно“ – Кошо Нивано, номиниран за президент на японското будистко движение „Ришо Косей-кай“.

„Бъдещето зависи изцяло от това как ще подходим към своето споделено благополучие“ – римокатолически кардинал Джон Онайекан, архиепископ на Абуджа, Нигерия.

„Трябва да работим заедно или всички ние ще се провалим“ – шейх Абдала Бин Баях, президент на „Форума за насърчаване на мира в мюсюлманските общества““.**[40]**

По такъв начин става съвършено ясно, че патриарх Вартоломей продължава да следва неотклонно линията на икуменизма и след провала на Събора в Крит, той вече без никаква съпротива успя да го прокара в официалните документи на Истанбулската патриаршия. Ето какво споделя по този въпрос Сергей Худиев:

„Друг проблемен аспект на документа [„За живота на света“] е отношението му към междурелигиозния диалог. Няма нищо лошо в това да се сътрудничи с вярващите от други религии – и изобщо с всички хора с добра воля – в поддържането на мира или в подпомагането на нуждаещите се. Но в документа не се казва това:

„Църквата може да провъзгласи, че истинският Бог, в Когото цялото човечество живее, движи се и получава своето битие, се почита навсякъде както от християнските, така и от нехристиянските народи. И това само засилва желанието ѝ да направи така, че всички хора и народи да осъзнаят, че лицето на този единствен истински Бог блести ясно в лицето на Иисус Христос. Нещо повече, Църквата, озарена от това сияние, влиза в диалог с другите религии, напълно подготвена да получи наставления от техните интелектуални, културни и духовни постижения. Възможно е, както Църквата през първите векове да се е възползвала от многобройните философски, религиозни и културни богатства на предхристиянска Европа, Мала Азия и Близкия изток и с времето да ги е християнизирала, така и сега да открие нови начини за изразяване на своята вяра или нови видове разбиране на нейните културни проявления и концептуални форми чрез запознаване, да речем, с великите философски учения и вярвания на Индия, традициите на Китай и по-широко – на Далечния изток, духовния опит на племенните народи по света и т.н. И отново, както настоява Юстин Мъченик, ние приветстваме всичко, което е истинно и угодно на Бога, защото Логосът пребъдва навсякъде и сияе на всяко място“.

Въпреки известната неяснота, обикновено характерна за либералното богословие, тук не може да не се забележат твърдения, които едва ли са подходящи за православните християни. Как нехристиянските народи се покланят на истинския Бог? Как например индийските поклонници на богинята Кали се покланят на Бога и Отца на нашия Господ Иисус Христос? Идентична ли е Кали

с Христос? Да приемем подобно нещо би било крайно нелепо. Нещо повече, в контекста на това, че в Индия има християни и се проповядва Евангелието, как можем да кажем за хора, които са отхвърлили проповедта за Бога, прославян и почитан в Троица, че тези хора (нехристияни) все още по някакъв начин Го почитат? Не би ли било грубо пренебрежение към техния избор да им приписваме такова поклонение – след като те са го отхвърлили? Бих имал силно възражение, ако някой започне да твърди, че всъщност се покланям на богинята Кали – чувал съм за тази богиня и нямам никакво намерение да ѝ се покланям. Не трябва ли да зачитаме и свободната воля на нехристияните – и ако те не искат да се покланят на Светата Троица, да признаем това тяхно решение?

Особено странно е желанието „да се открият нови начини за изразяване на вярата ... чрез запознаване с ... вярванията на Индия, ... с духовния опит на племенните народи“.

Не ни ли е казано, че в Христос „телесно обитава цялата пълнота на Божеството, и вие имате пълнота в Него, Който е глава на всяка власт и сила“ (Кол. 2:9–10)? Какво ни липсва в Христос и с какво могат да ни обогатят рисуваните идоли на Индия или шаманските практики на племенните народи?

Не казва ли апостолът, че „езичниците, когато принасят жертви, принасят на демоните, а не на Бога. Но аз не искам вие да бъдете в общение с демони“ (1 Кор. 10:20)? Нима първата заповед на Декалога не гласи: „Да нямаш други богове освен Мене“ (Изх. 20:3)?

Преди да прочете този документ, човек би могъл да се надява, че конфликтът ни с Константинопол е по-скоро административен, отколкото вероизповеден по своя характер. Въпреки че по-нататъшното плъзгане на Константинопол към богословския либерализъм – като се имат предвид политическите кръгове, предимно в Демократическата партия на САЩ, към които е ориентиран Фенер – беше предвидимо, ние все още се надявахме на нещо по-добро. Сега, уви, това плъзгане се е превърнало в официално заявен факт, пред който сме изправени. Това е много тъжно, но е невъзможно да се пренебрегне“.**[41]**

Както е видно, формулировката на Фенер относно междурелигиозния диалог отново е издържана напълно в духа на протестантското либерално богословие. Според англиканския професор Джон Хик *„макар в различните религии да се използват различни концепции и имена за Бога, то в онтологичен смисъл всеки вярващ човек по земята се покланя на една и съща свръхестествена Реалия“*.**[42]**Не е трудно да се схване, че по такъв начин ефикасно се полагат основите за създаването на „ЕДИННА СВЕТОВНА РЕЛИГИЯ“.

Нашият извод се подкрепя и от думите на архиепископ Елпидофор (спряган за бъдещ

Истанбулски патриарх), който обяви патриарх Вартоломей за *„самото въплъщение на икуменизма“* и за *„духовен отец на всички хора, независимо дали те осъзнават това или не“.***[43]** Съвсем ясно заявление, че патриарх Вартоломей се възприема от своите адепти, като *„духовен лидер на Единната световна религия“,* защото хората по земята изповядват най-различни вярвания и само ако те се обединят може да се говори, че ще има **„един духовен отец на всички хора“!**

Патриарх Вартоломей явно очаква, че онези Поместни църкви (Еладската, Александрийската и Кипърската), които признаха неканоничната ПЦУ, ще приемат без проблем и икуменизма на Истанбулската патриаршия. Нещата тук обаче стоят не само антихристиянски, но и откровено АНТИХРИСТКИ, защото това е и позицията на ортодоксалните юдаисти, които са подготвили всичко за строежа на пан-икуменистичния Трети храм, в който трябва да влезе новият „МЕСИЯ“.

Ето какво четем в сайта на Третия храм:

„Откриването на място за молитва към единствения Б-г, което ще бъде отворено в Йерусалим за всички народи, моментално заличава измислиците на религиите. Защо да се разделят онези, които вярват в един Б-г? Религиите представляват най-тежкото бедствие, познато на човека.

Третият храм ще концентрира молитвите на всички хора на едно място.

Концепцията за синагога, джамия или църква е отживелица. Няма значение дали човек се моли в седнало, изправено или коленичило положение. Всеки трябва да бъде свободен да се моли на Б-г, където пожелае, на какъвто език пожелае и в каквато позиция му е удобно.

Споменатият процес на изкупление започва при разрушаването на Втория храм, тъй като евреите започват да се молят за построяването на Третия храм още на следващия ден. Отчаянието и мъченията на изгнаниците са били необходими, за да станат свидетели на Дома на Б-г.

Дойде времето да построим в мир Третия храм в Йерусалим на Храмовия хълм в съответствие с пророчеството на Езекил.

Ако искаме, можем да построим Третия храм днес“.**[44]**

Живеем ли в последните времена?

Знаем, че Господ Иисус Христос, малко преди да бъде разпънат на кръста, предрича за израилтяните, че *„ще паднат под острието на меча, и ще бъдат откарани в плен по всички*

народи; а Йерусалим ще бъде тъпкан от езичници, докле се свършат времената на езичниците“ (Лук. 21:24),а за Храма споделя на учениците Си: *„Истина ви казвам: няма да остане тук камък на камък, който да не бъде сринат“* (Мат. 24:1, 2). През 70 г. Йерусалим е превзет от римския пълководец Тит (който по-късно става император), жителите му избити и откарани в плен, а Храмът – съборен до основи. Но пълното разрушаване на града е по време на въстанието на Бар Кохба през 132-135 г., след което е осъществено и окончателното разпръсване на останалото еврейско население.

За над 1800 години Йерусалим е владян от римляни, перси, араби, египтяни, турци и англичани. През 1897 г. в швейцарския град Базел е проведен *Първият конгрес на ционистите*, който взема решение да бъдат призовани евреите от цял свят да се завърнат в Палестина. В следващия половин век над 600 000 евреи отново се заселват в Свещената земя. На 14 май 1948 г. в градския музей на Тел Авив полският евреин Давид Бен Гурион прочита *Декларацията за независимостта*, с което обявява създаването на държавата Израел. А след прочутата „Шестдневна война“ (5-10 юни 1967 г.) Израел си възвръща Синай, Юдея, Самария, ивицата Газа и Голанските възвишения, както и старата част на Йерусалим (с Храмовия хълм и Стената на плача).

Израел придобива територията си от библейските времена – цялата земя от Дан до Вирсавее, от Средиземно море до Йордан, включително и Йерусалим, отново става негова. Сбъдват се думите на пророк Езекиил: *„Тъй казва Господ Бог: ето, Аз ще взема Израилевите синове измежду народите, между които се намират, ще ги събера отвред и ще ги доведа в тяхната земя“* (Иез. 37:21). В тази връзка главният равин Шломо Горен изрича думите: *„Ние влязохме в епохата на Месията“,* а проф. Йешуа Прауер от Еврейския университет допълва: *„Почти 2000 години този народ трябваше да чака избавлението си, та да може сега да долови приближаващите стъпки на Месията“.***[45]**

През 1987 г. е създаден т. нар. *„Храмов институт“,* който съвместява ролята на музей, изследователски и образователен център, посветен на историята на двата разрушени древни храма и на подготовката за създаването на Третия храм**[46]**. Желанието на юдеите е Третият храм да бъде построен на хълма Мория, където са стояли и предишните два храма, но бедата е в това, че този хълм е свещен също и за християните, и за мюсюлманите. На него се издига джамията „Купола на скалата“, която е второто по значение свещено място за Исляма и евентуалното ѝ разрушаване би предизвикало война с целия мюсюлмански свят. Впрочем, д-р Ашер Кауфман от физическия факултет на Йерусалимския университет въз основа на 16-годишни проучвания стига до извода, че „Светая Светих“ на древните еврейски храмове е била на малко по-различно място. В резултат Третият храм може да бъде построен, като при това ще бъде на цели 36 метра разстояние от „Купола на скалата“**[47]**.

Изпълнителният директор на *Храмовия институт* равинът Йехуда Глик смята, че по такъв начин Храмовият хълм е част от видението на св. пр. Исая: *„Аз ще заведа на светата Си планина и ще ги възрадвам в Моя дом за молитва: всесъженията им и жертвите им ще бъдат благоприятни върху Моя жертвеник, защото Моят дом ще се нарече молитвен дом за всички народи"* (Ис. 56:7).**[48]** Същото разбиране се поддържа и от асоциацията Interfaith Encounter, според която на *„Божията Свята планина"* всички религии ще се покланят заедно, а мюсюлмани, християни и евреи са насърчавани да приемат един нов богословски поглед, което ще им позволи да се молят съвместно на мястото между джамията „Купола на скалата" и реконструирания Трети храм**[49]**.

(Евреите в настоящия момент дори са проектирали цял комплекс от 18 сгради, разположени на специални места из целия Йерусалим. В този комплекс, освен „Третия храм", се предвижда да бъдат построени и „Дворец за царя-месия", висок колкото Храма, „Камара на представителите", продължение на сегашния Кнесет, „Дом на Синедриона", административни и клерикални сгради и пр. – виж видеото**[50]**.)

Както е добре известно от православната есхатология (учението за последните времена), един ден Антихристът ще се представи за еврейския „месия" и поради изключителните си качества ще бъде обявен за световен политически лидер. Не след дълго и „патриархът" на „Единната световна религия" ще му предаде всички духовни правомощия и ще го провъзгласи за „Върховен архипастир" на земните племена и народи. Но дори да бъде построен Третият храм, това все още не означава, че Антихристът веднага ще появи, ще седне в него и ще поиска да му се поклонят всичките народи. Нека да си припомним, че Вторият храм беше завършен през 515 г. пр. Хр., но истинският Цар и Месия – нашият Господ Иисус Христос – влезе в него след повече от 500 години. Затова Той изрично ни е предупредил, че на никого няма да бъде разкрито кога точно ще започнат последните събития и ще наближи Неговото завръщане: *„За оня ден и час никой не знае, нито небесните Ангели, а само Моят Отец"* (Мат. 24: 36).

Все пак в Новия Завет са ни дадени някои указания как да разпознаем времената: *„тъй и вие, кога видите това да се сбъдва, знайте, че (Той) е близо, при вратата"* (Марк 13:7), а апостол Павел ни заявява, че *„оня ден не ще настъпи, докле първом не дойде **отстъплението**"* (2 Сол. 2:3). С други думи, дали това, което се случва, не е предвестник за дните на отстъплението на немалка част от православните християни от истината? Но дори и така да е, ние не бива да се боим от нищо, защото същият апостол повдига духа ни с *думите „Бог не ни е дал дух на боязливост, а дух на сила, любов и целомъдрие"* (2 Тим. 1:7), а нашият Спасител ни съветва да бъдем твърди и непоколебими пред изпитанията: *„а когато почне това да се сбъдва, изправете се тогава и подигнете главите си, защото се приближава избавлението ви"* (Лук. 21:28).

Затова целта на всичко, което казахме досега, не е да всява безпокойство и страх, а да

ни помогне да си дадем сметка за времената, в които живеем и ако действително се стигне до разделение на Църквата, да сме наясно още отсега на чия страна да застанем.

Свети апостол и евангелист Йоан Богослов говори за онези *лъжеучители*, които макар дълго време да пребивават в Църквата, сърцата им не са предани на Христос и на Неговите заповеди, поради което и не могат до края да устоят в истината: *„Те излязоха от нас, но не бяха наши; защото, ако бяха били наши, щяха да останат с нас; но те излязоха, за да стане явно, че не са всички наши“* (1 Йоан 2:19). За да се разграничи от ересите, Църквата през вековете е формулирала ясно и точно своите вероучителни истини – учения, канони, догмати и пр. Догматическите съборни определения са означавани с думата *„орос“* (гр. ὅρος – предел, граница), която е подчертавала, че променянето или произволното излизане от тяхното съдържание е пребиваване в заблудата.

Православната църква (а и цялото човечество!) в наши дни е разделена от една *тънка червена линия*, която минава през ума и сърцето на всеки вярващ, като демаркираща два антагонистични духовни свята. Според мнозина тълкуватели *„Голямата Блудница“* от книгата Апокалипсис ще бъде именно онази отстъпническа и еретична *„църква“*, която ще се появи в последното време и ще се представи в услуга на идещия Антихрист**[51]**.

„След това дойде един от седемте Ангели, които имаха седемте чаши, и говори с мене, като ми каза: дойди, ще ти покажа осъждането на голямата блудница, която седи над многото води; с нея блудствуваха земните царе, и с виното на блудството й се опиха жителите на земята. И ме отнесе духом в пустиня; и видях една жена да седи на червен звяр, който беше пълен с богохулни имена и имаше седем глави и десет рога. А жената беше облечена в багреница и червено, украсена със злато, драгоценни камъни и бисери; в ръка си държеше златна чаша, пълна с гнусотии и нечистота от блудството й; и на челото й бе написано името: тайна, Вавилон великий, майка на блудниците и на земните гнусотии. ***Видях, че жената беше пияна от кръвта на светиите и от кръвта на свидетелите Иисусови*** *…*

След това видях да слиза от небето друг Ангел, който имаше голяма власт; и земята светна от неговия блясък. И силно извика той, като казваше с висок глас: падна, падна Вавилон – великата блудница, и стана жилище на бесове и свърталище на всякакъв нечист дух, свърталище на всички нечисти и омразни птици; защото от виното на яростното блудство пиха всички народи, и царете земни блудствуваха с нея, а търговците земни разбогатяха от големия и разкош. ***И чух друг глас от небето да казва: излезте от нея, люде Мои, за да не участвувате в греховете й, и да се не заразите от язвите й: защото нейните грехове стигнаха до небето, и Бог си спомни неправдите ѝ“*** (Откр. 17: 1-6; 18:1-5).

Заключение

След края на Втората световна война Истанбулската патриаршия е поела курс на сближаване и зависимост от световния либерален елит, като все повече и повече е обладавана от неговите „прогресистки“ идеи и възгледи. По такъв начин тя се превръща в „Троянски кон“ за превземане на православната крепост отвътре, което особено проличава в документа „За живота на света“. В него вече на ОФИЦИАЛНО НИВО е извършена подмяна на християнските истини, догми и ценности. Следователно автокефалията на неканоничната „църква“ в Украйна не е действителната причина за кризата в Църквата, а в дъното стоят дълбоки тектонични процеси, които отдавна раздалечават, **като накрая е възможно и напълно да откъснат оформящия се либерален архипелаг от материка на Православната църква.**

Професорът по богословие Димитър Попмаринов в едно интервю заявява:

„Страшното е, когато се преминат границите и се изпадне в злоба, богохулство, отрицание, вражда или разкол. Тогава човекът или общността сами отпадат от Църквата. Дори не е нужна и официална санкция. Тук няма какво ново да се каже. Причините са в гордостта, егоизма, нарцисизма, властолюбието и всичко отрицателно, за което говори Евангелието“.**[52]**

С други думи, заради допуснатите канонични и догматични ереси, довели Православния свят до тежък разкол, патриарх Вартоломей вече е отпаднал от Църквата! Свикването на Събор, за което настояват мнозинството от предстоятелите на Поместните православни църкви не само е наложително, но е и неизбежно. На този Събор трябва да се разгледа безчинното поведение на патриарх Вартоломей, както и да му бъде предоставена възможност за покаяние. А до тогава всички онези безчинни действия, които предприе, начиная от предоставянето на невалиден томос за автокефалия, възстановяването в сан на отпаднали клирици и пр., трябва да се считат за НЕВАЛИДНИ!

---

[1] Отворено писмо до Негово Светейшество Неофит, Патриарх Български и митрополит Софийски

https://pogled.info/svetoven/otvoreno-pismo-do-negovo-sveteishestvo-neofit-patriarh-balgarski-i-mitr...

[2] Тънка червена линия (I част)

https://kosmos-21.blogspot.com/2020/02/i-1.html

[3] УПЦ обратилась к международному сообществу с заявлением

https://spzh.media/ru/news/80303-upc-obratilasy-k-mezhdunarodnomu-soobshhestvu-s-zajavlenijem-polnyj...

[4] От разсекретените документи на ЦРУ стана ясно, че от времето на патриарсите Максим V и Атинагор (т.е. непосредствено след края на Втората световна война), ЦРУ активно се намесва в работите на Фенер и определя кой ще седне на патриаршеския престол в Истанбул.

Как митрополит Атинагор става Вселенски патриарх

https://cuts.top/BmLE

[5] „Отворено писмо – Възвание в подкрепа на Украинската Православна Църква и за запазване на каноничната съборност на Църквата Христова“

https://www.peticiq.com/podkrepa_na_upc

[6] В Сети напомнили, как Фанар поздравлял Предстоятеля УПЦ с днем интронизации

https://spzh.media/ru/news/58386-v-seti-napomnili-kak-fanar-pozdravlyal-predstojatelya-upc-s-dnem-in...

[7] Св. Синод на БПЦ-БП не се е занимавал с въпроса, свързан с Украйна

https://cuts.top/BMXD

[8] БПЦ-БП се застъпва за светините на УПЦ пред президента на Украйна Петро Порошенко

https://bg-patriarshia.bg/news/bpts-bp-se-zastapva-za-svetinite-na-upts-pred-prezidenta-na

[9] Писмо до Негово Превъзходителство г-н Петро Порошенко, президент на Украйна

https://bg-patriarshia.bg/news/pismo-do-negovo-prevazhoditelstvo-g-n-petro-poroshenko-prezi

[10] Митрополит Йоан: На опелото на патриарха ще присъства непоканеният украински митрополит

https://glasove.com/novini/mitropolit-yoan-na-opeloto-na-patriarha-shte-prisastva-nepokaneniyat-ukra...

А на самото опело на патриарх Неофит българските християни изразиха негодуванието си от

присъствието на патриарх Вартоломей и т. нар. „митр.“ Епифаний, като ги призоваха да напуснат храма.

https://www.facebook.com/watch/?v=1437944300151578

[11] Изборът не е между Москва и Фенер, а между канона и беззаконието, между Христа и антихриста

https://tinyurl.com/sn64ja4

[12] Текстът на томоса за автокефалията на Православната църква в Украйна

https://dveri.bg/component/com_content/Itemid,100724/catid,19/id,68153/view,article

[13] Св. Григорий за титлата "Вселенски епископ"

https://www.pravoslavieto.com/life/03.12_sv_Grigorij_Dvoeslov.htm#%D0%B2%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%...

Book VII, Letter 33

https://www.newadvent.org/fathers/360207033.htm

[14] Константинопольский, Вселенский или Стамбульский?

https://spzh.live/ru/zashhita-very/80851-konstantinopolskij-vselenskij-ili-stambulskij

[15] Archbishop Daniel Participates in Synaxis of Hierarchs of The Ecumenical Patriarchate of Constantinople

https://www.uocofusa.org/news_180901_1

[16] За изопачаването на православното учение за Църквата в действията на йерархията на Константинополската патриаршия и в изказванията на нейните представители

https://mospat.ru/bg/news/90540

[17] Двуглавая гидра украинского раскола и мировое Православие

http://www.patriarchia.ru/db/text/5433109.html

[18] ЗА ЖИЗНЬ МИРА: На пути к социальному этосу Православной Церкви

https://www.goarch.org/social-ethos?p_p_id=56_INSTANCE_km0Xa4sy69OV&p_p_lifecycle=0&...

[19] Новый документ Фанара: социалистический, гиперэкуменический, и либеральный.

https://radonezh.ru/2020/04/12/novyy-dokument-fanara-socialisticheskiy-giperekumenicheskiy-i-liberal...

[20] О чем говорит главный социальный документ Константинопольского патриархата?

https://spzh.news/ru/chelovek-i-cerkovy/71657-o-chem-govorit-glavnyj-socialynyj-dokument-konstantino...

[21] В САЩ обявиха съществуването на 31 пола. Глоби от $ 250 000 за неспазване на наредбата

http://www.memoriabg.com/2016/05/27/new-york-gender/

Mary Wagner jailed again after entering abortion center to save unborn babies

https://www.lifesitenews.com/news/canadian-pro-life-heroine-jailed-again-after-rescue-attempt-at-abo...

[22] Patriarch Bartholomew and Abortion

https://www.orthodoxytoday.org/blog/2013/07/patriarch-bartholomew-and-abortion/

[23] Вж. Greek Orthodox give highest award to pro-abort VP Joe Biden…for ‘defending human rights’

https://www.lifesitenews.com/opinion/orthodox-give-highest-award-to-pro-abort-biden...for-defending-...

[24] Official Documents of the Holy and Great Council of the Orthodox Church

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΑΥΤΟΥ

https://www.holycouncil.org/official-documents/-/asset_publisher/VA0WE2pZ4Y0I/content/marriage?_101_...

Документът е преведен на руски, английски и френски език.

[25] “LIMITS” AND “GENDER IDENTITIES”

https://orthodoxyindialogue.com/2017/11/14/limits-and-gender-identities-by-petros-vassiliadis/

[26] Foreword

https://static1.squarespace.com/static/54d0df1ee4b036ef1e44b144/t/5b199e5f03ce64a767c66c7f/152840560...

[27] Press Release: 2019 Oxford Conference

https://www.fordham.edu/info/28289/bridging_voices/11036/press_release_2019_oxford_conference

[28] Передвигая межу: в Оксфорде обсудили, как примирить Православие и содомию

https://stbasil.center/2019/08/24/oxford-conference

[29] Новый документ Фанара: социалистический, гиперэкуменический, и либеральный.

https://radonezh.ru/2020/04/12/novyy-dokument-fanara-socialisticheskiy-giperekumenicheskiy-i-liberal...

[30] Водеща изследователка и защитник на правата на лесбийките призна, че сексуалната ориентация не е вродена и може да се променя

https://www.sva.bg/10611086108410861089107710821089109110721083108010791098108 4/6070484#

[31] Genetics may explain up to 25% of same-sex behavior, giant analysis reveals

https://www.sciencemag.org/news/2019/08/genetics-may-explain-25-same-sex-behavior-giant-analysis-rev...

[32] Хормонална терапия за смяна на пола

https://tinyurl.com/tm7u787

[33] Хирургическа смяна на пола – какво трябва да знаем

https://www.puls.bg/estetichni-protseduri-c-27/khirurgicheska-smiana-na-pola-kakvo-triabva-da-znaem-...

[34] Психическое и физическое здоровье ЛГБТ

https://pro-lgbt.ru/156/

[35] LGBT Identification in U.S. Ticks Up to 7.1%

https://news.gallup.com/poll/389792/lgbt-identification-ticks-up.aspx

[36] Либералните ценности, които „Демократична България“ ни натрапва

https://glasove.com/na-fokus/shcho-e-liberalna-demokratsiya-i-ima-li-tya-pochva-u-nas-ili-kakva-pers...

[37] The Interfaith Outlook of Patriarch Bartholomew

https://www.imoph.org/Theology_en/E3a1b002DiathreskeiakeProoktikeOE27.pdf

[38] Св. Синод предлага Всеправославният събор да се отложи. Ако това не стане, Българската църква няма да участва в него

https://cuts.top/C-WR

[39] СТАНОВИЩЕ на Св. Синод относно Събора в Крит (2016) и текста „Отношенията на Православната Църква с останалия християнски свят”

https://bg-patriarshia.bg/news/stanovishte-na-sv-sinod-otnosno-sabora-v-krit-2016-i-teksta

[40] Adventists, Muslims, Buddhists, Roman Catholics, Evangelicals and Pagans Gather at the “Ring of Peace” Interfaith Ceremony

http://adventmessenger.org/adventists-muslims-buddhists-roman-catholics-evangelicals-and-pagans-gather-at-the-ring-of-peace-interfaith-ceremony/

[41] Новый документ Фанара: социалистический, гиперэкуменический, и либеральный.

https://radonezh.ru/2020/04/12/novyy-dokument-fanara-socialisticheskiy-giperekumenicheskiy-i-liberal...

[42] Hick, J., „An Interpretation of Religion: Human Responses to the Transcendent.” Palgrave, 2004; 2nd ed., 33.

[43] Архиепископ Елпидофор специално избра да чества именния ден на патриарх Вартоломей в храм, който е под „знамето на дъгата“, въпреки че в Ню Йорк има още един храм на името на св. Вартоломей на деноминация, отхвърляща джендер-идеологията. Изобщо във всичките си действия архиепископ Елпидофор недвусмислено подчертава, че ще върви в пълно съгласие с ЛГБТ-ценностите и икуменизма, възприети на официално ниво в Истанбулската патриаршия.

Homily by His Eminence Archbishop Elpidophoros of America; At the Great Vespers on the Feast of the Holy Apostle Bartholomew Saint Bartholomew's Church (Episcopal) New York; New York; June 10, 2023

https://www.goarch.org/-/6-10-2023-homily-archbishop-elpidophoros-great-vespers-feast-of-apostle-bar...

[44] Let's build the Third Temple Together

https://thirdtemple.org/en/project

[45] Вж. Лангхамер, Й., Какво ще стане с този свят, София, Верен, 2000, с. 64.

[46] The Temple Institute

https://templeinstitute.org

[47] Местонахождението на Светая светих

http://pastir.org/mestonahozhdenieto-na-svataya-svetih/

[48] Последни стъпки до идването на Антихриста – съграждането на Соломоновия храм

https://dostoinoest.com/bg/novini/2010-03-22-13-17-06/194-2010-03-30-10-28-10

[49] God's Holy Mountain

http://godsholymountain.org/English/index.aspx

[50] Wich buildings you have to move from the west of jerusalem to the east and why

https://www.youtube.com/watch?v=W0fiqhPXEIA

[51] АПОКАЛИПСИС. 17

https://elohov.ru/apokalipsis-17/

[52] Проф. д-р Димитър Попмаринов: „В Символа на вярата Църквата е една. И тя не е нито българска, нито руска, нито гръцка"

https://shortly.bg/apHcX

Източник: https://mospat.ru/bg/authors-analytics/91932/